

Kvalitetssikrer laboratorietjenester

Årlig arrangerer Norsk kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus (NOKLUS) en landskonferanse.

Årets konferanse som fant sted i Molde i september, hadde bl.a. analyserekvirering, diabetes, sertifisering, status for PT-INR og samfunnsøkonomiske konsekvenser av god analysekvalitet på programmet. Stort engasjement og faglig interesse preget konferansen.

NOKLUS har i løpet av sin 12-årige eksistens hatt betydelig innflytelse på kvaliteten av laboratorievirksomheten som drives utenfor sykehus.

– Målet er å etablere og drive et landsomfattende samarbeid for kvalitetsforbedring av denne laboratorievirksomheten, sier Sverre Sandberg, NOKLUS leder. Det er den analytiske kvaliteten som i hovedsak er blitt fokusert, men gradvis er også rasjonell bruk av laboratorieanalyser blitt et viktig mål.

– Den måten NOKLUS drives på i Norge har skapt betydelig internasjonal oppmerksomhet, og resultatene som oppnåes vil derfor i økende grad publiseres og formidles både nasjonalt og internasjonalt, sier Sandberg som er første nordmann som er tildelt den verdensspennende prisen «The Westgard Quality Award».

NOKLUS er en landsomfattende organisasjon. De ansatte arbeider dels knyttet til 24 ulike sykehuslaboratorier og dels til Seksjon for allmennmedisin ved Universitetet i Bergen (NOKLUS Senter). I 2004 var ca. 2 180 norske laboratorier med i NOKLUS. 99 % av landets legekontorer, allmennpraktikere og praktiserende spesialister som har laboratorium, deltar i samarbeidsordningen. Sykehjemmene blir også sakte og sikkert

inkludert i NOKLUS. Per i dag deltar 198 sykehjem. NOKLUS kvalitetssikrer også en del analyser som utføres på sykehuslaboratorier.

NOKLUS praksisprofil

– Vi holder nå på å få laget et system som trekker ut data fra allmennlegenes pasientjournaler når det gjelder laboratoriebruk, sier Sverre Sandberg. Hovedansvaret for dette har Geir Thue, professor og spesialist i allmennmedisin. Ca. 100 allmennleger har deltatt i et prøveprosjekt. Formålet er at legene skal bli mer bevisste sin egen bruk av laboratorieanalyser. I prosjektet henter man ut journaldata for ett år tilbake i tid. Man har fokusert på konsultasjoner på dagtid med tilhørende diagnoser, laboratorieprøver og svar samt forskrevne resepter (med unntak av A- og B-resepter). For hver konsultasjon får man pasientens journalnummer (enkeltpasienter kan følges over tid) samt pasientens fødselsmåned og år. Med denne type data lages ulike praksisoversikter (alderssammensetning, konsultasjonsfrekvens for listepasienter etc.) samt mer detaljert oversikt over laboratoriebruk, der egne data sammenholdes med data fra andre deltakere. Det lages temaer egnet til bruk i smågrupper. Reseptdataene brukes i første omgang til å belyse utvalgte kliniske problemstillinger, f.eks. vedrørende antikoagulasjonsbehandling, CRP-svar og antibiotikabruk og tilsvarende.

Laboratoriekonsulentene som omfatter ca. 35 personer fordelt på 21 stillinger, vil også bli koblet opp mot dette.

Nasjonalt diabetesregister

NOKLUS jobber med å få opprettet et nasjonalt diabetesregister for voksne. Det er Helse Vest som har foreslått et slikt register som de skal ta ansvar for i 2005. Registeret vil bli drevet av NOKLUS som vil samle alle pasientopplysninger om diabetikere i et elektronisk skjema som kan hentes frem på datamaskinen. Skjemaene vil bli sendt elektronisk til NOKLUS som deretter vil gi tilbakemelding til legene.

– På denne måten skal enhver lege kunne følge opp sine pasienter på en god måte og sammenlikne resultatene sine med andre, sier Sandberg. Han understreker at siden dette er personidentifiserbare data, så må diabetikeren gi sitt samtykke.

PT-INR

NOKLUS satte ekstra fokus på denne laboratorieanalysen i 2004. PT-INR brukes for å monitorere pasienter som bruker peroral antikoagulasjonsbehandling. Målet med behandlingen er å forhindre tromboser ved at man nedsetter blodets koagulasjonsevne. I 2004 ble det opprettet en PT-INR-komiteé i Norge etter initiativ fra NOKLUS og Norsk Selskap for Klinisk Kjemi og Klinisk Fysiologi (NSKKKF). Komiteen ledes av Sverre Sandberg. Komiteens mandat er å standardisere PT-INR-metodene som brukes i Norge. De aller fleste sykehus og store laboratorier følger i dag komiteens anbefaling (1).

ISO-sertifisering

NOKLUS ønsker å bli sertifisert etter ISO 9001.2000, og har påbegynt arbeidet med å utvikle et felles, brukervennlig, kvalitetsystem for hele organisasjonen. Systemet skal oppfylle de kravene som organisasjonen selv, deltakere og andre kunder har til de tjenestene som NOKLUS leverer, og de kravene som er gitt i ISO 9001.2000, forteller Sandberg. På landskonferansen drøftet deltakerne med stort engasjement NOKLUS kvalitetspolitikk samt retningslinjer for aktivitet mot det enkelte legekantor.

Les mer om NOKLUS på www.uib.no/isf/noklus/

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Litteratur

1. Trydal T, Bolann B, Brosstad F et al. Analyse av protrombintid i primærhelsetjenesten. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 2048–9.



Stort engasjement og faglig interesse preget konferansen. Foto Steinar Holmeset